

Stjärnor lärde sig om smittskydd

19 stjärnor, varav en stjärngosse, gick kursen "Smittskydd och hantering" en helg i oktober på Vreta Naturbruksgymnasium vid Vreta Kloster i Östergötland. På schemat stod grundläggande kunskap om smittämnen, vad epizooti/zoonos är samt beredskapen mot de smittsamma sjukdomarna.

★ Epizooti är en allvarlig smittsam djursjukdom. Drabbas en djurbesättning följer oftast stora ekonomiska och personliga katastrofer för lantbrukaren. Exempel på smittoutbrott är PRRS på gris som bröt ut under sommaren 2007 i Danmark och i Skåne, salmonella cubana i Östergötland 2003 samt mul- och klövsjuka i England.

Mul- och klövsjukan kostade ofantliga summor, mellan 115 och 130 miljarder kronor. Omfattande restriktioner blir det för den enskilde lantbrukaren. Det blir också en påverkan på samhället utanför lantbruket. Exempel på epizootier som finns/funnits i Sverige är fågelinfluensan 2006, New Castle 2006, tuberkulos hos djurparksdjur 2000, mjältbrand 1981 och mul- och klövsjuka 1966. Mul- och klövsjuka bekämpas genom att hela djurbesättningen avlivas.

Zoonoser

Detta är sjukdomar som kan överföras mellan djur och människor.

En zoonos kan även smitta indirekt, via till exempel kontaminerade livsmedel med animaliskt ursprung, vatten eller med fästingar och myggor. Expertresursen inom området är SVA, Statens

TEXT & FOTO:
PIA-LENA
JANSSON

Under kursen fick stjärnorna bland annat lära sig att hantera djur. FOTO: ANNELIE ANDERSSON

Veterinärmedicinska Anstalt. Vi har också en zoonoslag i Sverige, där regleras bara salmonella hittills.

Beredskapen vid myndigheterna

Beslut om avlivning av djur vid smittoutbrott av epizootiska sjukdomar fattas av Jordbruksverket. Beslutet föregås av samråd mellan berörda myndigheter om valet av lämplig avlivningsmetod. Djurskyddslagen säger att djur som ska avlivas ska hanteras på så sätt att lidandet minimeras. Inom länet styr Länsstyrelsen, som

också har beredskap. De har en epizootigrupp som har en krisorganisation. Kontakt får man via SOS Alarmering vid misstanke om epizooti. Länsveterinären arbetar med djurskydd, förprövning av djurstallar, djursjukdomar och smittskydd, livsmedelshygien och allmänna veterinärfrågor.

Hantering av djur

Ett populärt moment på kursen var hantering av djur där vi alla fick prova på att leda en ko i gramma i en ladugårdsgång fram och tillbaka. Inte en

Våra lärare i smittskyddsdelens var länsveterinär Barbro Röken och distriktsveterinär Ann-Christine Ring. Momenten med djurhantering och utrymning hölls av Pernilla Sjögren Larsson som är lärare på Vreta Naturbruksgymnasiet.

helt lätt uppgift kan jag intyga. Vi fick även flytta några grisar från ett bås till ett annat.

Utrymningsvägar

Vi tittade också på hur man kan förebygga när det gäller utrymning vid brand eller liknande i djurstallar. Det är viktigt att tänka på hur och var djuren kan tas ut innan katastrofen är ett faktum. Är utrymningsvägarna framkomliga? Hur ser det ut på andra sidan dörren? Kan man få ut två djur genom dörröppningen samtidigt? Det var viktiga frågor vi tittade på.

Ett djurstall ska ha två utrymningsvägar i två olika vädersträck. Avståndet till närmaste utgång mot det fria får inte vara längre än 30 meter. Öppningen ska rymma minst två djur samtidigt. En och en halv meter för kor och hästar samt en meter för svin och får. ☆

Bonusen för oss som gick kursen var att det pågick en koutställning av svenska Holsteiner-rasen under lördagen vid skolan. Dess junior-champion blev en favorit, 672 Candy. Kvigan ägs av en Blå Stjärna, Anna Carlsson. Candy visades av Karin Andersson.

FOTO: ANNELIE ANDERSSON

Gör som Nils-Erik – gå en smittskyddskurs

Nils-Erik Norrby, 27 år, Skåneförbundet, går kvalificerad yrkesutbildning på Vreta med inriktning mot skogsvård och var med på Svenska Blå Stjärnans kurs "Smittskydd och hantering av djur, två dagar".

Vad tyckte du om kursen?

– Bra att vi har så kunniga veterinärer som lärare! Både länsveterinären och distriktsveterinären är ju centrala personer vid ett smittoutbrott.

Något som är nytt för dig?

– Smittskydd är inget nytt för mig, men jag vill veta mer om mul- och klövsjuka, salmonella och andra smittor. Det som var aningen chockerande för mig var att tillagat kött kan sprida mul- och klövsjuka. En slängd korvsmörgås i naturen som äts av till exempel ett vildsvin och så kan smittoutbrottet vara ett faktum.

Nytta?

– En av Svenska Blå Stjärnans viktigaste uppgifter borde vara att kunna hjälpa till vid stora djursmittoutbrott. Där har vi en tydlig uppgift.

Varför gick du med i Svenska Blå Stjärnan?

– En kompis berättade för mig om Svenska Blå Stjärnan när jag gick lantbruksutbildning. Landets beredskap i kristid har alltid intresserat mig.

Här är de aktuella kurserna i smittskydd

Smittskydd och hantering av djur, två dagar

8–9 mars på Vretagymnasiet, Vreta Kloster.

25–26 oktober på Tenhults naturbruksgymnasiet, Tenhult.

Gör din anmälan på www.svenskablastjarnan.se

Alternativt, skicka in anmälningsblanketten du finner i kurskatalogen som medföljde förra medlemstidningen.

Kansliet når du på 08-629 63 60.

Smittskydd, fyra dagar

10–13 april på Vretagymnasiet, Vreta Kloster

9–12 oktober på Vretagymnasiet, Vreta Kloster.